

ALLEENSTAAND: **TESTAMENT & LEVENSTESTAMENT** (UITGAVE 2024)

Heeft u geen partner of is uw partner overleden, dan is het raadzaam om eens na te denken wat er gebeurt wanneer u:

- zelf niet meer in staat bent uw eigen belangen te behartigen; of
- komt te overlijden.

Deze brochure gaat in op beide situaties.

LEVENSTESTAMENT

Wanneer u geestelijk en lichamelijk een goede gezondheid geniet, kunt u uw belangen zelf behartigen. Wanneer uw lichamelijke of geestelijke toestand minder wordt (bijvoorbeeld door een ziekte of dementie), is het van groot belang dat uw zaken kunnen worden behartigd door iemand in wie u het volste vertrouwen heeft.

U kunt daarvoor bij de notaris een 'levenstestament' laten opstellen, waarin u één of meer personen aanwijst als 'gevolmachtigde'.

Stelt u zich eens voor wat er gebeurt wanneer u niet meer in staat bent uw eigen belangen te behartigen, maar vergeten bent een levenstestament op te stellen. Als bijvoorbeeld uw woning verkocht moet worden, kan dit niet zomaar. Wanneer er géén levenstestament is, zullen uw naaste familieleden (bijvoorbeeld kinderen, broers, zussen, neven of nichten) bij de rechtbank een bewind of curatele moeten aanvragen. Iemand anders kan immers niet zomaar handtekeningen voor u zetten of beschikken over uw bankrekening.

Gevolgen van bewind/curatele

Het gevolg van een bewind of curatele is dat er meestal niet zonder toestemming van de rechter namens u getekend kan worden. Daarnaast moet de bewindvoerder of curator periodiek rekening en verantwoording afleggen van wat hij doet. Hij zal alle uitgaven en ontvangsten en andere beslissingen aan de rechter moeten verantwoorden. Soms is het gewenst dat een rechter meekijkt over de schouder van degene die uw belangen behartigt, maar in veel gevallen wordt de gang naar de rechter als ingrijpend en omslachtig ervaren.

Opstellen levenstestament

In een levenstestament kunt u één of meer personen aanwijzen als gevolmachtigde. Denk bijvoorbeeld aan uw kinderen, andere familieleden of een vertrouwenspersoon. De gevolmachtigde mag dan uw belangen behartigen. Dit voorkomt voor hen de gang naar de rechter!

Slotopmerkingen over het levenstestament

Voor de goede orde nog twee opmerkingen over het levenstestament:

1. Indien u zelf niet meer in staat bent uw eigen belangen te behartigen, kunt u geen levenstestament meer opstellen. Dit kan alleen als u nog in staat bent zelfstandig beslissingen te nemen.
2. Een levenstestament eindigt door uw overlijden. Uw erfgenamen hebben samen recht op de erfenis en moeten in beginsel in onderling overleg afspraken maken over wie wat regelt. Om er voor te zorgen dat de gevolmachtigde ook de erfenis mag afwickelen, is het mogelijk een testament op te maken en daarin de gevolmachtigde tot 'executeur' te benoemen. Op die manier sluit het testament naadloos aan bij het levenstestament. Daarop wordt in het tweede deel van deze brochure (over het testament) nader ingegaan.

TESTAMENT

Wanneer iemand geen testament heeft opgesteld, bepaalt de wet wie de erfgenamen zijn.

Wettelijke regels over erfopvolging

Heeft u geen partner, dan zijn uw erfgenamen:

- uw kinderen (of hun kinderen als één van hen voor u is overleden); of als u die niet hebt:
- uw ouders, broers en zussen (of hun kinderen als een broer/zus voor u is overleden); of als u die niet hebt:
- de (klein)kinderen van uw grootouders of overgrootouders.

Moeten alle erfgenamen mee-tekenen?

Wanneer u een kleine familie heeft, valt het aantal erfgenamen meestal te overzien. Wanneer de familie groter is, kan het zo maar zijn dat er twintig of dertig erfgenamen bij de erfenis meedoen.

Wanneer de erfgenamen een beslissing moeten nemen, moeten alle erfgenamen daarmee instemmen. Wanneer één erfgenaam niet kan tekenen (bijvoorbeeld wegens ziekte of ouderdom) of niet wil tekenen (een 'dwarligger') dan ligt de hele afwikkeling van de erfenis stil. Niemand kan dan meer iets verrichten om de afwikkeling van de erfenis tot een goed einde te brengen. Dit kan onderling tot veel ergernis leiden.

Een voorbeeld

Er zijn twintig erfgenamen in een erfenis. Tot de erfenis behoort een woning. Negentien erfgenamen willen de woning voor € 250.000 verkopen. Eén erfgenaam is het daar niet mee eens en vindt dat de woning voor € 255.000 verkocht zou moeten worden. Ook al vinden bijna alle erfgenamen hetzelfde, die ene erfgenaam kan de verkoop tegenhouden. Zo zijn er nog veel meer voorbeelden te verzinnen.

Aandachtspunten bij het opstellen van een testament

Dit alles kan reden zijn om eens na te denken over een aantal zaken:

1. Wie zouden uw erfgenamen moeten zijn?
2. Wie zou de erfenis moeten afwickelen?
3. Hoeveel belasting moet er betaald worden over de erfenis?

1: Wie zouden uw erfgenamen moeten zijn?

Wanneer u wilt afwijken van de wettelijke regels over wie uw erfgenamen zijn, dan kunt u dit in een testament vastleggen. U kunt één of meer kinderen of familieleden als erfgenamen aanwijzen, maar bijvoorbeeld ook een vriend(in) of een goed doel.

Wanneer u besluit om de erfenis aan iemand anders te laten toekomen dan uw kinderen, dan kunnen uw kinderen hiertegen bezwaar maken. In Nederland hebben kinderen namelijk een wettelijke aanspraak op een erfenis ('de legitieme portie'), ook als zij in het testament niet worden aangewezen als erfgenaam. De erfgenamen zullen uw kinderen dan hun legitieme portie moeten uitkeren.

Heeft u geen kinderen en besluit u dat uw erfenis niet naar uw familieleden gaat, dan kunnen de familieleden hiertegen geen bezwaar maken. Broers, zussen, neven of nichten of andere familieleden hebben géén wettelijke aanspraak op een erfenis, zoals kinderen.

2: Wie zou de erfenis moeten afwikkelen? De executeur.

Wanneer u zelf meerdere erfgenamen aanwijst of wanneer u niet wilt afwijken van de door de wet aangewezen erfgenamen, rijst de vraag wie de erfenis moet afwikkelen. Wanneer u niets regelt, zullen de erfgenamen dit in onderling overleg moeten doen. Om voor een soepele afwikkeling van de erfenis te zorgen, kunt u overwegen om zelf een executeur aan te wijzen. U kunt daarbij de bevoegdheden zo beperkt of uitgebreid maken als u zelf wilt. De executeur moet ook de aangifte erfbelasting doen.

Verder kunt u ook een notaris of boekhouder/accountant aanwijzen als executeur. Wanneer u een levenstestament heeft opgesteld (zie het eerste deel van deze brochure) zou u de gevolmachtigde als executeur kunnen aanwijzen. Het levenstestament en het testament sluiten dan op elkaar aan.

3: Hoeveel belasting moet er betaald worden over mijn erfenis?

In het schema op de volgende pagina hebben wij aangegeven hoeveel erfbelasting er betaald moet worden. Er gelden verschillende vrijstellingen en tarieven. Over het vrijgestelde bedrag hoeft géén erfbelasting te worden betaald. Over het meerdere moet belasting betaald worden naar het betreffende belastingtarief.

Wie?	Vrijstelling	Belastingtarief
Kinderen	€ 22.918	10 – 20 %
Kleinkinderen	€ 22.918	18 – 36 %
Ouders	€ 54.270	30 – 40 %
Broers, zussen, neven en nichten en overige erfgenamen	€ 2.418	30 – 40 %

Goede doelen betalen helemaal géén erfbelasting!

Een goed testament kan veel belasting besparen. De notaris neemt de mogelijkheden graag met u door.

Tot slot.

Bij Vechtstede Notarissen is een eerste gesprek over dit onderwerp kosteloos. Overweegt u om een akte op te laten stellen, dan krijgt u van ons van te voren te horen wat de kosten zullen zijn. Indien het levenstestament en het testament tegelijkertijd worden opgesteld, is een combinatietarief van toepassing.

Hardenberg
Scholtensdijk 20
0523-261941

Dalfsen
Kerkplein 26
0529-431742

Zwolle
Harm Smeengekade 24
038-4215876

Aan de totstandkoming van deze brochure is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen wordt geen aansprakelijkheid aanvaard.